

Finansdepartementet
Finansmarkedsavdelingen
Postboks 8008 Dep
0030 OSLO

Vår dato 03.04.2009
Deres dato 19.12.2008
Vår referanse DM206913
Deres referanse 08/6354 FM TME

KOPI:
Arbeids- og inkluderingsdepartementet
Postboks 8019 Dep
0030 OSLO

Hørings svar – NOU 2008:20 om skadeforsikringsselskaperens virksomhet

Næringslivets Hovedorganisasjon, NHO, viser til Finansdepartementets brev av 19. desember 2008 der departementet ber om innspill på høringen ”NOU 2008: 20 om skadeforsikringsselskaperens virksomhet”.

NHO ønsker å komme med konkrete innspill til høringen i forhold til arbeidsskadeforsikring og regelverk for dette området, men har for øvrig ingen kommentarer til høringsdokumentet.

1. Vårt hovedinnspill går i korthet ut på at vi ber departementet vurdere likheten mellom arbeidsskadeforsikring og øvrig livsforsikring når det gjelder utforming av virksomhetsregelverket. Vi tenker da spesielt på at det bør søkes å finne frem til en modell der man kan ha en form for overskuddstilbakeføring til kunden når det gjelder arbeidsskadeforsikring. Dette foreslås hovedsaklig med tanke på utfordringene i forhold til yrkessykdom som er svært langhalet og vanskelig å prise.

Hvis Arbeids- og inkluderingsdepartementet følger opp sitt forslag i høringen ”Forslag til ny framtidig arbeidsskadeforsikring – organisering og yrkessykdommer” om utvidelser av yrkessykdomslisten og sikkerhetsventilen, et forslag som NHO forøvrig ikke støttet, vil utfordringene rundt prising av yrkessykdom øke betraktelig.

NHO foreslår videre i høringsuttalelsen til ”Forslag til ny framtidig arbeidsskadeforsikring – organisering og yrkessykdommer” at yrkessykdom bør skilles ut fra arbeidsskadeforsikringen og legges som en ikke-forsikret løsning under trygden. Hvis dette følges opp vil behovet for å gjennomføre innspillet angående overskuddstilbakeføringsmodell imidlertid bli vesentlig redusert. Dette fordi det da kun er yrkesulykke som skal forsikres.

2. Videre ber NHO om at det utformes krav til åpenhet rundt priselementer og avsetningsbehov og modeller.
3. Når det gjelder spørsmålet om det bør åpnes for terminvise utbetalinger fra arbeidsskadeforsikring mener vi at det bør gis adgang til dette, gitt at man samtidig innrømmer skattefrihet for denne type utbetalinger.

Ad NHOs høringssvar til arbeidsskadeforsikring

I NHOs høringssvar i forbindelse med høringen som Arbeids- og inkluderingsdepartementet sendte ut 12. desember 2008 "Forslag til ny framtidig arbeidsskadeforsikring – organisering og yrkessykdommer" er et vesentlig innspill at arbeidsskadeforsikring bør splittes i yrkessykdom som legges i trygden og yrkesulykke som blir liggende i forsikring.

- Yrkessykdom bør være en ikke-forsikret ordning som legges til en spesialenhet under trygden. Dette fordi yrkessykdom er langhalet risiko som er vanskelig å forsikre og vanskelig å gjøre opp. Hvis yrkessykdomslisten og sikkerhetsventilen utvides vil dette bli vesentlig forsterket.
- Yrkesulykke bør være en forsikret ordning. Med yrkessykdom skilt ut og lagt til trygden bør oppgjørene for yrkesulykke gjøres av forsikringsselskapene som i dag, gitt tilstrekkelige kontroll- og sanksjonsmekanismer.
- Det bør opprettes en mindre arbeidsskadeenhet som legges under trygden. Denne bør bl.a. ha ansvar for mottak av skademeldinger, kontroll, revisjon og statistikk, samt permanent utvalg for arbeidssykdommer.

NHO støtter ikke at gitte muskel- og skjelettlidelser og psykiske lidelser skal inkluderes i yrkessykdomslisten, eller at sikkerhetsventilen skal åpnes slik at muskel- og skjelettlidelser blir omfattet på generelt grunnlag. Vi ser det videre som viktig at departementet presiserer at sikkerhetsventilen er ment for enkeltstående tilfeller der belastningen går ut over normalbelastningen i det enkelte yrket. Videre må sikkerhetsventilen ha vanlige bevisbyrderegler.

NHO støtter heller ikke at det åpnes for å dekke personløft, og viser bl.a. til at utvalget ikke fant å kunne anbefale rygglidelser inn på yrkessykdomslisten, men viste til behov for nærmere utredning. NHO ønsker å påpeke at kostnadsspørsmålet når det gjelder sikkerhetsventilen og personløftskadene ikke er tilstrekkelig utredet.

Forslagene i høringen om arbeidsskadeforsikring og utvidelse av yrkessykdomslisten innebærer slik vi ser det en stor usikkerhet i forhold til hvilket omfang av lidelser som skal dekkes. Det mangler p.t. konkrete og solide kriterier for hver tilstands krav til diagnose, eksponering og plagens varighet. Videre er det usikkerhet i forhold til hvordan sikkerhetsventilen vil bli benyttet og omfanget av dette, samt usikkerhet rundt omfang av skader som blir godkjent som personløft.

Hvis foreslåtte endringer til yrkessykdomslisten, sikkerhetsventilen og personløft blir innført vil premienivået for arbeidsskadeforsikring øke betraktelig. Mesteparten av denne premieøkningen vil dekke økt risiko relatert til yrkessykdom. NHO ser det derfor som nødvendig at man skiller yrkesulykker fra yrkessykdom, og at det lages løsninger utenom forsikring for yrkessykdom. Dette fordi yrkessykdom i enda større grad enn i dag vil bli en risiko som er svært langhalet og vanskelig å prise.

Hvis NHOs forslag om å legge yrkessykdom som en ikke-forsikret løsning under trygden blir fulgt opp vil behovet for å innføre en overskuddstilbakeføringsmodell for arbeidsskadeforsikring, slik vi foreslår det her, bli vesentlig redusert.

Overskuddstilbakeføring - arbeidsskadeforsikring

Det nye livsforsikringsregelverket som ble innført 1.1.2008 hadde blant annet som mål å skape større forutsigbarhet og gjennomsiktighet i prisingen av tjenestepensjoner. Når det gjelder forsikringsrisiko vil kunden forholde seg til en forskuddsbetalt premie, der en andel av denne premien skal dekke forsikringsselskapets fortjenestemargin. Videre beregnes et resultat der eventuelle overskudd skal føres tilbake til kunde, eller etter visse regler settes av til et risikoutjevningfond. Ved eventuelle underskudd skal disse dekkes av forsikringsselskapet / risikoutjevningfondet (ref. forsikringsvirksomhetsloven for livsforsikring § 9-10).

Vi ser imidlertid at det vil være behov for en grundig utredning før man eventuelt kan komme frem til en passende modell for håndtering overskuddstilbakeføring for arbeidsskadeforsikring, man kan ikke uten videre kopiere prinsippene innen livsforsikring. Blant annet må det finnes en løsning på utfordringene som er knyttet til det faktum at dette er svært langhalet forsikring, der avviklingen av en skadeårgang kan ta over tjue år. Vi mener imidlertid at det bør søkes å finne frem til tilpassede løsninger for arbeidsskadeforsikring som gjør at kundene, som i dette tilfellet er bedrifter, har rimelig sikkerhet for at man ikke over tid betaler en forsikringspremie som ligger for høyt.

Dette er spesielt viktig tatt i betraktning av at arbeidsskadeforsikring er en lovpålagt dekning som alle arbeidsgivere må tegne. Videre minner vi om at foreslåtte utvidelser av yrkesykdomslisten, foreslått bruk av åpen sikkerhetsventil i kombinasjon med yrkesykdomslisten, samt forslag om å godkjenne personløft som yrkesulykke medfører en betydelig risikoutvidelse av arbeidsskadeforsikringen hvis disse innføres. Det antas derfor at forsikringsselskapene vil heve arbeidsskadeforsikringspremien vesentlig hvis disse forslagene i høringen går gjennom.

Utfordringen med å fastsette premienivå for arbeidsskadeforsikring

Hvis det innføres store, og tildels lite konkretiserte, utvidelser i forhold til hva arbeidsskadeforsikringen skal dekke vil det bli vanskelig for forsikringsselskapene å beregne premienivå. Denne situasjonen kan vedvare i mange år. Det vil i denne perioden være svært vanskelig for bedriftene å vurdere hvorvidt forsikringspremien ligger på et fornuftig nivå.

Et eksempel på utfordringen som ligger i forhold til det å fastsette premienivå / avsetningsbehov gitt foreslåtte utvidelser kan hentes fra Danmark, der det er stort gap mellom antallet meldte og antallet godkjente yrkessykdommer. I muskel/skjelettgruppen var det kun 6-7 prosent som fikk sin lidelse godkjent som yrkessykdom, og således mer enn 90% av ”søkerne” som fikk avslag. Det er ikke grunn til å tro at forholdet vil bli annerledes i Norge.

Gitt at produktet er langhalet og omfanget av risiko (spesielt med tanke på utvidelsene knyttet til muskel- og skjelett og psykiske lidelser) er vanskelig å estimere ser vi det som en reell risiko at det nye premienivået kan bli lagt for høyt. Forsikringsselskapene og reassurandørene har tidligere tapt betydelige summer på yrkesskadeforsikring (ref. fig. 4.4, NOU 2008: 20), og bransjen ønsker antakelig ikke en gjentakelse av denne situasjonen.

NHO anser det derfor som viktig at det utredes muligheter for overskuddstilbakeføringsmodeller for arbeidsskadeforsikring.

NOU 2008: 20 - om arbeidsskadeforsikring

Vi ønsker å påpeke at det i NOU 2008:20 tas opp at personforsikringer har flere fellestrekk med livsforsikring, ref. avsnitt 4.2.1 punkt 4:

”Personforsikringene har flere fellestrekk med livsforsikring og ligger sånn sett nærmere livsforsikringsmarkedet på mange måter enn de rene skadeforsikringene i form av tingsskadeprodukter... Tingsskade vil normalt vise seg, og stort sett oppdages, kort tid etter at skaden har inntruffet... Når det gjelder personskadeforsikring vil forsikringsselskapets risikoperiode kunne strekke seg langt utover den forsikringstiden som er definert i forsikringsavtalen... Som følge av at skadeforsikring er basert på ettårige kontrakter, må et skadeforsikringsselskap være forberedt på at selskapet kan få ansvar for skadeårsaker som ligger latente, og som først slår ut i skade som kan konstateres lenge etter at forsikringstiden er utløpt. Typiske eksempler på dette er yrkesskadeforsikring og produktansvarsforsikringer.”

Videre ønsker vi å henvise til avsnitt 4.3.1 og figur 4.4 om utfordringene rundt premiefastsettelse når produktet er langhalet:

”Ved et nytt produkt vil ikke forsikringsselskap ha direkte relevant produktstatistikk for å kunne vurdere risikoen ved produktet. Dette gjør det vanskeligere å beregne erstatningsutbetalingene og dermed å fastsette premien. Dette gjelder særlig for «langhalede» forsikringer som yrkesskadeforsikring. Det vil her kunne være skader som ligger latente og som først viser seg flere år etter at skaden inntraff. En erstatning kan således være knyttet til forsikringsperioder som ligger flere år tilbake. Dette har medført store svingninger i forholdet mellom påløpte erstatninger og opptjent premie innenfor yrkesskadeerstatning.”

Også i avsnitt 6.1.2 pekes det på utfordringene med å fastsette riktig premienivå for yrkesskadeforsikring og usikkerhet rundt hvilke lidelser som skal dekkes:

”Særlig er durasjonen for lovpliktige ansvarsforsikringer som yrkesskadeforsikringer og motorvognforsikringer lang. I forhold til yrkesskadeforsikring har det for eksempel vist seg at det kan oppstå nye og ukjente skadetyper som følge av materialer med skadevirkninger som på avsetningstidspunktet er ukjent. Dette medfører at usikkerheten ved beregningen av avsetninger både knyttet til rapporterte skader som ennå ikke er avgjort (RBNS) og oppståtte skader som ikke er rapportert (IBNR), er stor.”

Åpenhet rundt prising

NHO ber om at det utformes krav til åpenhet rundt premieelementer og avsetningsbehov og avsetningsmodeller slik at bedriftene har best mulige forutsetninger til å kunne bedømme rimeligheten av den forsikringspremie de blir presentert.

Terminvise utbetalinger

Det blir i NOU 2008: 20 drøftet hvorvidt det bør åpnes for terminvise utbetalinger innen skadeforsikring. Det refereres imidlertid til at Banklovkommissjonen (avsnitt 5.3.2) er av den oppfatning at det per i dag ikke bør gjøres noen større endring hva gjelder skadeforsikringsselskapenes adgang til å foreta terminvise erstatningsutbetalinger ved uførhet. Et moment

som trekkes frem som et hinder for periodiserte utbetalinger i skadeforsikring er beskatningsregelverket.

NHO ønsker imidlertid at departementet skal vurdere om det likevel finnes muligheter for å åpne for at erstatningsutbetalingene kan utbetales i rater (terminvise utbetalinger) ved uførhet. Dette må da også gjelde deknninger som ligger under arbeidsskadeforsikringsloven. I vårt høringssvar til ” Forslag til ny framtidig arbeidsskadeforsikring – organisering og yrkessykdommer” skrev vi at en forutsetning da må være at Finansdepartementet innrømmer skattefrihet for denne type utbetalinger.

Fordelen med terminvise utbetalinger er at de kan stanses hvis det senere skulle vise seg at den skadelidte for eksempel likevel ikke har blitt varig ufør. Ett annet viktig poeng med å innføre terminvise utbetalinger er videre at dagens system med store engangsutbetalinger knyttet til varighetsbegrepet for enkelte ikke gir de riktige insentivene i forhold til å motivere seg for å gjennomføre rehabiliteringsprogram etc.

Vennlig hilsen
NÆRINGSLIVETS HOVEDORGANISASJON
Området Arbeidslivspolitik

Sigrun Vågeng
Direktør

